

## Några för Sverige nya eller sällsynta Hemiptera VI

AV NILS GYLLENSVÄRD

Föregående nr i ser. återfinnes i Opusc. Ent. 26, 1961, 28, 1963, 30, 1965, 34, 1969 och 34, 1969.

Sommaren 1969 besökte jag ånyo Medelpad, som föregående år givit så rikligt utbyte av hemiptera. Denna gång hade jag stor hjälp av slöjdlärare Bertil Græve på grund av hans lokalkännedom och genom att ekskursionerna kunde genomföras per bil. Jag har honom också att tacka för en del nya landskapsfynd, dels vid gemensamma utflykter, dels genom att han för min räkning gjorde insamlingar senare på sommaren då jag befann mig på Gotland i insamlingssyfte. Arne Sundholm hade 1968 gjort en resa i Norrland och som vanligt varit vänlig samla hemiptera för min räkning. I nu redovisade material förekommer därför åtskilliga för Gästrikland, Helsingland, Medelpad och Härjedalen nya arter. 1970 har jag företagit insamlingar i Karlskronatrakten och vid Johannishus, Bl. samt kring Magnarp, Barkåkra s:n, Sk.

Som alltid har Ossiannilsson nedlagt ett intresserat arbete på att kontrollera och korrigera mina bestämningar. Utan hans hjälp hade jag säkert nästan oöverstigliga svårigheter att bestämma ett par av de för Sverige nya stritararter som jag påträffat! I motsats till förhållandet med skinnbaggarna finns det ännu inte något större, sammanfattande arbete över Europas stritar. Man måste därför i vissa fall leta länge bland en mängd små uppsatser för att nå en korrekt bestämning. Ossiannilssons systematiskt utvecklade litteraturkännedom och kartotek har därför varit utslagsgivande.

### Nyfunna arter

	Skinnbaggar	Stritar	Bladloppor	S:a
Gstr. ....	4	5	—	9
Hls. ....	2	2	—	4
Med. ....	32	21	2	55
Hrj. ....	4	7	—	11
Gtl. ....	6	8	1	15
Bl. ....	2	3	—	5
Sk. ....	1	1	—	2
S:a .....	51	47	3	101

Entomol. Ts. Ärg. 92. H. 1-2, 1971

### Heteroptera

1. *Nepa cinerea* L. Denna art förekommer längre norrut än vad man tidigare funnit. Ett obekräftat fynd från *Gstr.* kan nu kompletteras, utöver mitt fynd i *Hls.* 1968, med ett 18.7.1969 i Matfors, *Med.* I båda fallen rör det sig om larver.

2. *Anthocoris amplicollis* Hv. Ny för Sverige. I slottsparken vid Johannishus, Bl. fann jag 26.8.1970 2 ♂♂ och 3 ♀♀ av denna art, som enligt Stichel skall leva på *Fraxinus excelsior* L. i de av aphiden *Prociphilus bumeliae* framkallade bladmissbildningarna. Närmast har den påträffats i Danmark, men finns också i Tyskland, Frankrike, Italien, Österrike och i ett par öststater.

3. *Myrmedobia distinguenda* (Reut.) Ny för Sverige. En ♂ togs av Sundholm 20.7.1968 i Liden, Fors s:n, *Med.* Skall finnas bl.a. i Tyskland, Finland, Frankrike, Italien, Polen och Rumänien på till marken hängande grenar av *Pinus*, *Picea* och *Larix*.

4. *Calocoris alpestris* (Mey.-D.) Sundholm fann 2♀♀ 6.8.1968 i Enånger, *Med.* Denna art synes förut bara ha tagits i *Vg.* Sannolikt har den en spridning till andra landskap, men har ej upptäckts på grund av sin sällsynthet.

5. *Deraeocoris morio* Boh. synes vanligare i Norrland än man antagit. Beträffande hittills kända förekomster hänvisas till denna serie nr V. (*Opusc. Ent.* 34, 1969) Nu har jag i *Med.* funnit icke mindre än 7 ex., samtliga ♀♀, nämligen 4 ex. 17.7 i Selånger, 2 ex. 21.7. på Alnön, Sundsvall och 1 ex. 19.7. 1969 i Hässjö.

6. *Placochilus seladonicus* (Fall.) är en i Sydsverige vanlig art. Den synes dock sparsamt förekomma även norrut. Som landskapsny på hittills enda norrländska lokal har jag funnit arten i *Med.* 21.7.1969 i Torps s:n.

7. *Scoloposthetus puberulus* Hv. Ny för Sverige. Inom Karlskrona stad påträffade jag 7.6.1970 en ♀. Ätminstone skenbart ett mycket märkligt fynd eftersom arten förut inte påträffats i Skandinavien, men väl bl.a. i Nordtyskland och Balticum. Jag kan emellertid med följande förklaring tänka mig att fyndet möjligen inte är så unikt. Arterna *Sc. affinis* och *thomsoni* är ju ytterligt vanliga i Sverige, så att en samlare mycket snart tagit tillräckligt av dem. De skiljas åt bl.a. genom vissa olikheter beträffande mesopleura vid pleuralleden. Det är således ventralsidan som måste undersökas. Har man då fulla förråd av arterna kanske nyinsamlade exemplar omedelbart kastas bort utan närmare undersökning av ventralsidan. Därmed har man missat chansen att bestämma en event. *Sc. puberulus*, som karakteriseras av sitt långa, till bakhöfterna nående rostrum. Visserligen träffas de två vanliga arterna på nässlor och *Sc. puberulus* i mossar och kärr, men om man vid excursionen inte så nära särskiljer lokalerna, kan ett förbiseende lätt inträffa.

### Homoptera Auchenorrhyncha

8. *Cixius distinguendus* (Kbm.) tillhör de svenska stritarter som synes ha en skenbart nyckfull utbredning i landet, sannolikt beroende på att den är ganska sällsynt. Den har tagits i *Sk.* men för övrigt ej i Södra Sverige. I mellersta delen av landet har man funnit den i *Vg.*, *Boh.*, *Upl.* och *Vstm.* Själv har jag funnit den som landskapsny i Vagnhärad-Trosa, Sdm. 1967.

Det första exemplaret i Norrland har nu tagits av Sundholm 6.8.1968 i Selånger, *Med.*

9. *Chloriona vasconica* Rib. 5 ex. har anträffats i vassarna vid Gullberna inom Karlskrona stad 24.6.1970. Tidigare fyndorter i *Upl.* och *Ög.* Detta är således det första fyndet inom Götaland.

10. *Florodelphax leptosoma* (Fl.) Ny för Sverige. En ♂ funnen av mig i Magnarp, Barkåkra s:n, *Sk.* 8.8.1970. Utredningen ang. denna art ger ett skolexempel på den förvirring i nomenklaturfrågor, som tyvärr råder inom entomologien och som gör att inte bara amatörer utan även fackmän har stora svårigheter med taxonomen. Ossiannilsson har brevlades meddelat mig följande: »Betr. de två arterna leptosoma och paryphasma må en del kommentarer göras. Flor beskrev båda i Rhyncheten Livlands 1861. Men paryphasma fick länge gå under namnet leptosoma, som t.ex. i Sv. Insektafauna och Catalogus. Följande synonymik kan kanske vara av intresse:

- Cat. nr. 63: *Delphax paryphasma* Flor 1861  
*D. niveimarginata* Scott 1870  
*Liburnia lucticolor* Sahlberg 1871  
*Delphax leptosoma* Ossiannilsson 1934  
*Calligypona leptosoma* Linnavuori 1951  
*Delphacodes leptosoma* Le Quesne 1960  
*Delphax paryphasma* Vilbaste 1960  
*Florodelphax paryphasma* Vilbaste 1968.
- 63a: *Delphax leptosoma* Flor 1861  
*Delphax albofimbriata* Fieber 1866  
*Calligypona albofimbriata* Linnavuori 1951  
*Delphacodes albofimbriata* Le Quesne 1960  
*Delphax leptosoma* Vilbaste 1960  
*Florodelphax leptosoma* Vilbaste 1968.

Äran av att ha utrett frågan om de båda arternas identitet tillkommer Vilbaste 1960. Arten leptosoma finns i Livland, Tyskland, Tjeckoslovakien, Frankrike och England. Ytterligare uppgifter om dess utbredning kan f.n. ej med säkerhet utnyttjas p.gr. av den förvirrande synonymiken.»

I reviderade Catalogus står *Florodelphax paryphasma* Vb under det att *leptosoma* (Fl.) strukits såsom obefintlig i Sverige. Nu måste på nytt artnamnet *leptosoma* införas i Catalogus eftersom mitt ex. tillhör denna art!

11. *Empoasca konkaneni* Oss. beskrevs 1949 på finskt material från Lieksa, insamlat av Konkanen. Senare har Ossiannilsson funnit arten i *Upl.* Nu kan jag bidra med en ♂ från Katthammarsvik, Östergarn, *Gotl.*

12. *Platymetopius guttatus* Fieb. En ♂ 24.8.1970 inom Karlskrona stad. Uppges vara ytterst sällsynt. Denna vackra strit är förut endast påträffad på några ställen i *Ög.*, *Sdm.* och *Upl.*

13. *Macrosteles oshanini* Razvyazkina 1957 (*opacipennis* auct., nec Leth.) Ny för Sverige. 6 ♂♂ tagna av mig i Vike, Östergarn, *Gotl.* 18.8.1969. Förut känd från England, Tyskland, Polen, Tjeckoslovakien, Ryssland och Sibirien.

14. *Palus caudatus* (Fl.) är en rätt sällsynt art, som tidigare påträffats nordligast i *Dlr.* Enda Norrlandsförekomsten hittills tycks vara den ♂ jag påträffat 21.7.1969 i Torps s:n, *Med.*

15. *Boreotettix serricauda* (Konkanen) Ny för Sverige. Enl. Oss. beskrevs denna art först från Finland av Konkanen under släktnamnet *Cosmotettix*.

H. Lindberg uppställde därefter det nya släktet *Boreotettix* åt arten, som hittills veterligen endast varit känd i Finland. Bestämd av Ossiannilsson på de 2 ♂♂ jag tagit 17.7.1969 i Selånger, Med.

### Summary

#### *Some new or rare Swedish Hemiptera*

Six species of the reported Hemiptera are new to Sweden: *Anthocoris amplicollis* Hv., *Myrmedobia distinguenda* (Reut.), *Scoloposthetus puberulus* Hv., *Florodelphax leptosoma* (Fl.), *Macrosteles oshanini* Razvyazkina and *Boreotettix serricauda* (Konkanen). New localities are recorded for the following rare species: *Nepa cinerea* L., *Calocoris alpestris* (Mey.-D.), *Deraeocoris morio* Boh., *Placochilus seladonicus* (Fall.), *Cixius distinguendus* (Kbm.) *Chloriona vasconica* Rib., *Empoasca konkaneni* Oss., *Platymetopius guttatus* Fieb. and *Palus caudatus* (Fl.)